

Niet voor publicatie
Nadruk verboden

14
743

Nota no 74

DE INVLOED VAN DE 5% LOONSVERHOOGING PER MAART 1951 EN DE PRIJS-
STIJGING VAN VEEVOEDER, ALS GEVOLG VAN DE VERLAGING VAN
DE VEEVOEDERSUBSIDIES, OP DE KOSTPRIJS VAN MELK
VOOR DE PERIODE 1 Nov. 1950 - 1 Nov. 1951

1. De invloed van de 5% loonsverhoging op de kostprijzen in de verschillende productiegebieden is berekend in onderstaande tabel. Hierbij is er van uitgegaan dat in de periode waarvoor deze loonsverhoging van kracht is 2/3 van de in totaal per jaar benodigde hoeveelheid arbeid wordt aangewend. Voor het gewaardeerde loon van de in het bedrijf meewerkende gezinsleden op de weidebedrijven, werd rekening gehouden met een loonsverhoging van 2 1/2%, in verband met het feit dat voor jeugdige personen lagere verhogings-percentages van kracht zijn. Als gevolg van de loonsverhoging wordt het percentage sociale lasten verlaagd van 19,6% tot 19,4% van het loonbedrag.

DE INVLOED VAN DE LOONSVERHOOGING PER MAART 1951 OP DE KOSTPRIJS
VAN MELK VOOR DE PERIODE 1 NOVEMBER 1950- 1 NOVEMBER 1951

	Arbeids- kosten p. ha voor loonsverh.	Arbeids- kosten na loons- verh over 2/3 vā ar.	Kosten- stijging per ha	Melkvet prod. per ha	Stijging vā k.pr. p. 3,5kg melk vet
<u>Weidegebieden</u>					
1. Friesland (Klei+Veengeb.)	f. 367,-	f. 378,-	f. 11,-	164,8kg	f. 0,23
2. N.Holland (Klei+Veengeb.)	" 449,-	" 460,-	" 11,-	169,7 "	" 0,23
3. Z.Holland (Cons.melkgeb.)	" 388,-	" 398,-	" 10,-	201,8 "	" 0,17
4. Z.Holland (Zelfkaz.geb.)	" 382,-	" 392,-	" 10,-	176 "	" 0,20
<u>Gemengde Zandgebieden</u>					
Friesland de Wouden	" 450,-	" 464,-	" 14,-	164,3 "	" 0,30
Oost Overijssel	" 446,-	" 460,-	" 14,-	140,1 "	" 0,35
O.Noordbrabant (Cons.Oss)	" 446,-	" 460,-	" 14,-	145 "	" 0,34
O.Noordbrabant (Cons.Eindh.)	" 443,-	" 457,-	" 14,-	144,4 "	" 0,34

59/1094

2. Van de verlaging van de veevoedersubsidies gaat geen directe invloed uit op de kostprijs van melk voor de periode November 1950 November 1951. De prijsstijging van op toewijzing verstrekt krachtvoer heeft zich voor het rundveevoeder eerst voltrokken bij het beeindigen van de stalperiode. Toch bestaat er nog een mogelijkheid dat de prijsstijging van het krachtvoeder langs indirecte weg van invloed zal zijn op de kostprijs van melk nl. via de waarde van de veeuitsteet. In verband met de prijsstijging van krachtvoer zal de richtprijs van baconvarkens namelijk een verhoging ondergaan. Het is echter niet zeker dat dit op korte termijn eveneens zal leiden tot een prijsstijging voor het slachtvee. Gezien over een langere termijn bestaat er een verband tussen de prijzen van varkensvlees en rundvlees. Op korte termijn fluctueren beide prijzen betrekkelijk onafhankelijk van elkaar. Of zich als gevolg van de gestegen baconprijs op korte termijn een prijsstijging van rundvlees zal realiseren, hangt vooral af van de ontwikkeling van het aanbod. Alhoewel de tendenz tot prijsverhoging zeker aanwezig zal zijn; is het een open vraag of deze zich op korte termijn zal realiseren.

's Gravenhage 10 Mei 1951
Samengesteld door:
A.R. van Nes ec.drs

AFD. BEDRIJFSECONOMISCH ONDERZOEK,

P.M. van Nieuwenhuyzen
(P.M. van Nieuwenhuyzen ec.drs)
adj.-directeur

Niet voor publicatie
Nadruk verboden

Aanvulling op Nota no 74

DE INVLOED VAN DE 5% LOONSVERHOOGING PER MAART 1951 EN DE PRIJS-
STIJGING VAN VEEVOEDER, ALS GEVOLG VAN DE VERLAGING VAN DE
VEEVOEDERSUBSIDIES, OP DE KOSTPRIJS VAN MELK VOOR DE
PERIODE NOVEMBER 1950 - NOVEMBER 1951

Na het uitbrengen van nota no 74 over dit onderwerp is de wens opgekomen het vraagstuk: "Welke invloed zal er uitgaan van de jongste loon- en prijsstijgingen op de kostprijs van melk?" in breder verband te bezien. In verband hiermede is deze aanvulling op de reeds eerder uitgebrachte nota no 74 samengesteld.

In de maand September van het jaar 1950 is verschenen rapport 148 "Onderzoek naar de kostprijs van melk en de rentabiliteit van de melkproductie bij verschillende prijzen voor de periode November 1950 - November 1951". Dit rapport is de basis geweest bij de vaststelling van de minimum-garantieprijs van melk voor dezelfde periode.

Sinds het verschijnen van het rapport hebben zich echter belangrijke wijzigingen voorgedaan, zowel in de prijzen van de verschillende productiemiddelen als in de opbrengstprijzen van slachtee en gebruiksvee.

Het wordt daarom thans gewenst geacht, een onderzoek in te stellen naar de invloed van de prijsstijgingen op de kostprijs van melk. Wat dit vraagstuk betreft kan men zich op tweeërlei standpunt stellen.

1. De verschillende prijsstijgingen, welke zich hebben voorgedaan, hangen nauw met elkander samen. Zij zijn het gevolg van de algemene prijsstijging, welke zich op velerlei gebied, zowel nationaal als internationaal, heeft voltrokken. Ten gevolge van deze algemene wijziging in het prijsniveau heeft de kostprijs van melk ook een verandering ondergaan. Wil men zich opnieuw oriënteren omtrent de kostprijs van melk voor de periode 1950/51 dan zal men een volledige nieuwe berekening moeten opzetten, welke is aangepast aan het huidige prijsniveau, hierbij afgezien van het toevallig verloop van de prijzen ten gevolge van bijzondere productie-omstandigheden in dat jaar.

2. Daartegenover staat, dat een voorcalculatie altijd een aantal onzekere factoren bevat. De kostprijs wordt immers berekend voor een toekomstige productieperiode. Onvoorziene veranderingen zowel op economisch als op technisch gebied komen in een voorcalculatie niet tot hun recht. Men kan zich nu op het standpunt stellen, dat

bij een eventuele herziening van de minimum-garantieprijs alleen met die onvoorziene veranderingen kan worden rekening gehouden, voor zover deze samenhangen met of het gevolg zijn van het directe ingrijpen van de overheid op het terrein van lonen en prijzen. In deze gedachten gang zouden dus onvoorziene wijzigingen van die prijzen, welke niet rechtstreeks door de overheid worden beïnvloed voor risico van de boer komen.

Met nadruk zij erop gewezen, dat het L.E.I. zich hierbij uitdrukkelijk onthoudt van het innemen van een standpunt in deze beleidsvraag. Wij willen ons er toe beperken, voor zover dit mogelijk is, het gevolg, uitgaande van deze tweërlei visie, voor de kostprijs van melk in cijfers weer te geven.

1ste berekening: De opbouw van de gemiddelde kostprijs van melk in de verschillende weidegebieden volgens rapport 148 is als volgt:

Arbeidskosten	38 %
Krachtvoer en melkproducten	16 %
Ruwvoer en stro	11 %
Meststoffen	7 %
Pacht en weidegeld	10 %
Kosten werktuigen	6 %
Rente levende inventaris	5 %
Overige kosten	7 %
<hr/>	
Totaal bruto-kosten	100 %
Omzet en aanwas rundvee	23 %
Overige opbrengsten	3 %
<hr/>	
Totaal aftrek	26 %
Totaal netto-kosten	74 %

Indien wij rekening houden met de volgende wijzigingen:

- a. Een stijging van de arbeidskosten met 3,7% zijnde 1% voor de met ingang van 1 Mei 1951 van kracht geworden vacantietoeslag-regeling en 2,7% voor de 5% loonsverhoging met ingang van 19 Maart 1951.
- b. Een stijging van de kosten van ruwvoeder en graanstro met gemiddeld 20% t.o.v. de in rapport no 148 in rekening getraachte prijzen. Hierbij zijn de zeer hoge prijzen aan het einde van de stalperiode 1950/51 niet in aanmerking genomen.
- c. Een stijging van de werktuigkosten met gemiddeld 5%.
- d. Een stijging van de gemiddelde waarde van het rundvee met 13% (zie ook onder f).

e. Een stijging van de posten overige kosten en overige opbrengsten met een geschat percentage van 5%.

f. Een stijging van de post omzet en aanwas rundvee met 13% zijnde 7% voor rekening van de reeds gerealiseerde stijging van de vee prijzen in het eerste halfjaar van 1951 t.o.v. 1950 en 6% voor rekening van een nog te verwachten stijging in verband met de verhoging van de baconprijs (zie ook onder 2de berekening).

Dan krijgen wij de volgende berekening van de nieuwe kostenverhouding.

Arbeidskosten	: 1,037 x 38 =	39,4
Krachtvoer en melkproducten	: 1 x 16 =	16
Ruwvoer en stro	: 1,2 x 11 =	13,2
Moststoffen	: 1 x 7 =	7
Pacht en weidegeld	: 1 x 10 =	10
Kosten werktuigen	: 1,05 x 6 =	6,3
Rente levende inventaris	: 1,13 x 5 =	5,7
Overige kosten	: 1,05 x 7 =	7,3
		<hr/>
Totaal bruto-kosten		104,9
Omzet en aanwas	: 1,13 x 23 =	26
Overige opbrengsten	: 1,05 x 3 =	3,2
		<hr/>
	Totaal aftrek	= 29,2
	Totaal netto-kosten	= 75,7

Hieruit volgt derhalve dat volgens deze min of meer globale berekening de netto-kosten en derhalve de kostprijs van melk als gevolg van de verschillende wijzigingen zijn gestegen tot $75,7 : 74 = 102,3\%$ van het peil dat in rapport 148 is berekend.

Dit betekent in concreto dat als gevolg van de verschillende wijzigingen de kostprijs in de weidegebieden is gestegen met f. 0,35 per 3,5 kg melkvet.

2de berekening. In deze berekening is uitsluitend rekening gehouden met de wijzigingen, welke samenhangen met het beleid van de Overheid met betrekking tot lonen en prijzen nl.

a. De 5% loonsverhoging per 19 Maart 1951.

Hiervoor zij verwezen naar de oorspronkelijke nota no 74, waarin een uitvoerige berekening is opgenomen.

b. De verhoging van de baconprijs. Volgens verkregen inlichtingen zal de baconprijs voor de periode 1 November 1950 - 1 November 1951 gemiddeld 6% liggen boven het peil dat in het najaar van 1950 was voorzien.

Op langere termijn gezien bestaat er een nauw verband tussen de prijzen van varkensvlees en rundvlees. Als gevolg van de verhoging van de gegarandeerde baconprijs zal men derhalve, afgezien van toevallige invloeden, welke op korte termijn verstorend kunnen inwerken op het prijzenbeeld, waarschijnlijk ook een verhoging van $\pm 6\%$ van de rundvleesprijzen kunnen verwachten. In de korte beschouwing in de oorspronkelijke nota no 74 is vooral de nadruk gelegd op de betrekkelijk onafhankelijke fluctuatie van beide prijzen op korte termijn. Dit is inderdaad waar, maar dit neemt niet weg dat, afgezien van het werkelijk verloop van de rundveeprijzen op korte termijn, waarover weinig of niets valt te voorspellen, toch gesteld moet worden, dat het algemeen prijsniveau van vlees waarschijnlijk $\pm 6\%$ hoger zal komen te liggen. Deze prijsstijging oefent t.a.v. de kostprijs van melk invloed uit op twee factoren nl. de kostenpost rente levende inventaris en de opbrengstpost omzet en aanwas rundvee. De invloed van een 6% prijsstijging werd op de volgende bedragen berekend.

<u>Weidegebieden:</u>	Friesland klei- + veengeb.	f.0,30	per	3,5	kg	melkvet
	Noordholland klei- + veengeb.	" 0,24	"	"	"	"
	Zuidholland cons.melkgeb.	" 0,15	"	"	"	"
	Zuidholland zelfk.geb.	" 0,19	"	"	"	"
<u>Zandgebieden:</u>	Friesland de Wouden	" 0,29	"	"	"	"
	Oost-Overijssel	" 0,29	"	"	"	"
	Oost-Noordbrabant (cons.Oss)	" 0,29	"	"	"	"
	Oost-Noordbrabant (cons.Eindh.)	" 0,27	"	"	"	"

Conclusie.

Uitsluitend rekening houdend met de 5% loonsverhoging vanaf 19 Maart 1949 en met een stijging van de ~~weprijzen~~ met 6% , voortvloeiend uit een verhoging van de baconprijs, ondergaat de kostprijs van melk vrijwel geen wijziging.